

SANAT VE TASARIMDA HAYALDEN İMGEYE

Editör
Prof. Dr. Hakan ÇİLOĞLU

SANAT VE TASARIMDA HAYALDEN İMGEYE

Editör

Prof. Dr. Hakan ÇİLOĞLU

SANAT VE TASARIMDA HAYALDEN İMGEYE

Editör

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM
BAKANLIĞI SERTİFİKA NU/
Certificate Number: 82658

Prof. Dr. Hakan ÇİLOĞLU

ISBN: 978-625-8950-97-7

DOI: 10.5281/zenodo.23456883

Kapak Görseli/Cover Image:
Hakan ÇİLOĞLU

Kütüphane Kartı/Catalog in Publication

1. Baskı, Umay Yayınevi, iv+327 sf., dizin yok, kaynakça var, ek görseller var, Samsun, 2026; 1st Edition, Umay Publishing House, iv+327 pages, no index, bibliography included, images included, Samsun, 2026

Redaktör/Redactor:
Mehmet Can KÖKSAL

Baskı-Cilt / Printing and
Binding: Saytek Dijital
Matbaacılık Sanayi ve
Ticaret Limited Şirketi

Matbaa Sertifika No/
Printing House Certificate
No.: 82296

Web Sitesi/ Web Page:
<https://umayyayinevi.com>

E-posta/Contact:

umayyayinevi@gmail.com
iletisim@umayyayinevi.com

Adres/Address:

55270, Atakum/Samsun/
Türkiye

Anahtar Kelimeler/Key Words

1. Sanat, 2. Tasarım, 3. Hayal, 4. İmge, 5. Plastik Sanatlar

Kitabın bütün yayın hakları Umay Yayınevi'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın bütün benzerlik ve yapay zekâ tespit yazılımlarıyla taranmıştır. Çalışmaların bütün hukukî sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir. All publication rights to this book belong to Umay Publishing House. Without written permission from the publisher, except for academic studies and promotional activities where the source is clearly indicated, the book may not be quoted in part or in whole; it may not be copied, reproduced, or published in any printed or digital medium. The entire book has been scanned using similarity and ai detection software. All legal responsibility for the chapters rests with the authors.

Atıf/Cite: Çiloğlu, H. (Ed.) (2026). Sanat ve tasarımda hayalden imgeye. Umay Yayınevi.

ÖN SÖZ

İnsan, hayatı boyunca içinde yaşadığı dünyayı anlamaya çalışırken, görünenin ötesindeki gerçeğe ulaşmaya yönelmiş; hayallerinde kurduğu dünyayı duygu, düşünce ve tecrübeleriyle biçime dönüştürmenin yollarını aramıştır. Sanatın ve tasarımın başlangıç noktası, görünen gerçekliğin sınırları dışında, insanın iç dünyasında biçimlenen hayaller, umutlar, hüznüler ve mutluluk arayışlarının gökyüzü ve doğanın döngüsü içinde değişen yaşam ritimleriyle anlam kazandığı; insanın kendisini, hayatı ve sonsuzluğu sorguladığı derin bir yolculuğa çıkmaktır. Bu anlamda hayal, insanın görünen dünyanın ötesine uzanan içsel arayışının ve henüz biçim kazanmamış düşüncelerinin kaynağı, imge ise duysal, duygusal ve düşünsel sürecin görünürlük kazandığı, hayat ve zamana karşı kalıcı bir iz bırakma isteğiyle biçime dönüştürdüğü anlam alanını oluşturur. Sanatın tarihsel serüveni boyunca insan; tüm belleğini farklı kompozisyonlar, teknik ve malzemelerle yorumlamıştır. Sanat yapıtları görülen gerçeklikte mekan, yüzey, biçim, renk ve dokularla temsil edilirken; görünmeyen, hatırlanan, düşlenen kişisel ifade aracı olarak da izleyicilere sunulmuştur. Bu nedenle sanat eseri yalnızca somut bir nesne, tasarım ise yalnızca kurgulama eylemi değildir; her ikisi de insanın hayatı algılama, yaşam farkındalığı, anlamlandırma ve kendi konumuna ilişkin düşüncelerin görünür olma biçimidir. Bununla birlikte sanat, bireysel bir ifade alanı olmanın ötesinde; toplumsal yaşam, kültürel kimlik, çevre ve kamusal alanla kurduğu bağlar aracılığıyla estetik, işlevsel ve düşündürücü nitelikler kazanmakta; bu çok yönlü etkileşim, sanatın toplumsal ve kültürel yaşam içindeki yerini belirginleştirmektedir.

Sanat ve Tasarımda Hayalden İmgeye başlıklı kitap, iç dünyasında biçimlenen duygu ve düşüncelere yönelik anlam arayışını, farklı disiplinlerdeki sanat ve tasarım araştırmaları, yaklaşım ve yorumları buluşturan çok yönlü bir çalışma olarak hazırlanmıştır. Akademik araştırmaların yer aldığı bu kitap, söz konusu arayış ve yaklaşımların tek bir yöntemle açıklanamayacağı düşüncesinden hareketle; konu, dönem, malzeme ve yaklaşım bakımından çeşitlilik gösteren bölümleri bir araya getirmekte ve sanat ile tasarımın birbirine temas eden, kendi özgün sorularını koruyan alanların birlikte değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Okura sunulan bu çeşitlilik, farklı konuları aynı sonuca bağlayan bir çerçeve olmanın ötesinde; araştırmalar arasında bağların kurulmasına, farklı bakış açılarının karşılaşmasına ve yeni düşünsel açılımların gelişmesine imkan tanıyan düşünme zemini oluşturmaktadır.

Kitapta yer alan çalışmalar imgenin tarihsel, kültürel ve düşünsel dönüşümünü farklı sanat ve tasarım alanları üzerinden ele almaktadır. Mi-

tolojik bir kahraman olan Herkül imgesi çağdaş görsel kültürde yeniden yorumlanırken, elma imgesi mitoloji ve kültürel bellekte taşıdığı çok katmanlı anlamların çağdaş sanatın değişen anlatım olanakları içinde nasıl dönüştüğünü göstermektedir. Fotoğraf sanatında ağaç temasını ele alan çalışma ise insan ile doğa arasındaki kadim ilişkinin yaşam, zaman, yalnızlık, bellek ve varoluş üzerinden görsel bir dile dönüşmesine dikkat çekmektedir. Böylece kitabın bu bölümleri imgenin tarih, kültür, doğa ve insan deneyimi içinde sürekli yeniden anlam kazanan, düşünsel ve yorumlayıcı bir yapı olarak ele alınmasına olanak sağlamaktadır. Malzeme, yüzey ve nesne arasında kurulan bağlar, kitabın önemli düşünsel eksenlerinden birini oluşturmakta; geleneksel Uşak halılarının kareleme anlayışından, dijital görüntünün piksel yapısına ve seramik yüzeye uzanan dönüşüm süreci, bu ek-sene çağdaş ve disiplinlerarası bir boyut kazandırmaktadır. Kitabın bölüm yazılarından; fotoğrafik görüntünün heliografiden algoritmaya uzanan 200 yıllık dönüşümü ise, geçmişle gelecek arasında kurulan bağın teknolojik boyutunu aydınlatmaktadır.

Sanat ve Tasarımda Hayalden İmgeye, özgün akademik çalışmalarla yeni sorulara kaynaklık etme, düşünceleri artırma ve gelecekteki araştırmalara yön verme açısından anlam kazanan bir kitaptır.

Her çalışma, tamamlandığı anda yeni bir düşünsel hareketin başlangıcına dönüşebilmekte; her soru başka bir sorunun, her imge başka bir yorumun ve her araştırma yeni bir arayışın ve gelişmenin yolunu açabilmektedir. Bu anlayışla hazırlanan eserin sanatçılar, tasarımcılar, akademisyenler, araştırmacılar, lisans ve lisansüstü öğrenciler için başvuru kaynağı oluşturmalarını, gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalara ve üretimlere kaynak ve düşünsel bir zemin olmasını temenni ediyorum.

Kitabın oluşumunda bilimsel birikimleri, özgün yaklaşımları, araştırmaları ve sanatsal deneyimleriyle değer katan kıymetli bölüm yazarlarına, yayın sürecinin her aşamasında emeği, dikkat ve desteği bulunanlara içtenlikle teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Hakan ÇİLOĞLU

Editör

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ •i

İÇİNDEKİLER •iii

HERKÜL İMGESİNİN GÖRSEL KÜLTÜRDE YENİDEN İNŞASI: EMRE YUSUFİ •1

Prof. Dr. Zeliha KAYAHAN

“ELMA” İMGESİNİN SANATTA SEMBOLİK DÖNÜŞÜMÜ •18

Prof. Dr. Naile ÇEVİK

FOTOĞRAF SANATINDA AĞAÇ TEMASINA ÖRNEKLER •35

Doçent Bülent Ümit ERUTKU

PİKSEL'DEN HALI'YA, HALI'DAN SERAMİĞE •58

Doç. Şirin KOÇAK - Çetin DAVRAZ

9000 YILLIK SESSİZ TANIK: ANADOLU PIŞMIŞ TOPRAK MİRASININ ZANAATTAN SANATA VE TEKNOLOJİK GELECEĞE EVRİMİ •69

Doç. Dr. Serap ÜNAL

KÜLTÜREL KİMLİK VE SANAT BAĞLAMINDA GELENEKSEL ANADOLU DOKUMALARINDA RENK KULLANIMI •91

Doç. Servet Senem UĞURLU

HELİOGRAFİDEN ALGORİTMAYA: FOTOĞRAFİK GÖRÜNTÜNÜN 200 YILLIK DÖNÜŞÜMÜ •107

Dr. Öğr. Üyesi Fulya TOY

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA GROTESK •139

Dr. Öğr. Üyesi Burak YILDIRIM

YÜZEYDEKİ NESNE: İLYA KABAKOV'UN ASAMBLAJ VE ENSTALASYONLARI •159

Dr. Öğr. Üyesi Derya BARAN

**HAYALDEN İMGEYE, İMGEDEN BELLEĞE: SERAMİKTE
KÜLTÜREL HAFIZANIN YENİDEN ÜRETİMİ** •183

Öğr. Gör. Dr. Mümine ÖZDEMİR AĞ YAĞLI

**KIRGIZİSTAN'DA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'İN SÜRDÜRÜLEBİLİR
KALKINMA AMAÇLARI KAPSAMINA HİZMET EDEN DUVAR
RESİMLERİ VE GRAFİTİLER** •194

Dr. Ezgi Oya GÜMÜŞ

**THE TRANSLATIONAL EXHIBITION: TOWARDS A THEORY OF
EXHIBITION VERSIONING** •218

Res. Asst. Dr. Özge KALYONCU FIRAT

**VISUALIZING THE INVISIBLE THROUGH ARTIFICIAL
INTELLIGENCE: FROM SCIENTIFIC DATA TO ARTISTIC IMAGERY**
•237

Dr. Eylül ALICI

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA HAYALDEN İMGEYE: DOKU •257

Arş. Gör. Dr. Serap ERDOĞAN

**A STUDY OF OTTOMAN FIGURES IN LAMBERT DE VOS'S ALBUM
(1574, BREMEN SUUB MS. OR. 9)** •278

Assist. Prof. Dr. Zülbiye SEVGİLİ POLAT

**RESİM-MİMARLIK-MANİFESTO ÜÇGENİNDE FRIEDENSREICH
HUNDERTWASSER: KARŞILAŞTIRMALI BİR OKUMA** •295

Doktora Adayı Abdulkerim KARAOĞLU